

DRAUGIŠKAS
INTERNETAS

VAIKAI SOCIALINIUIOSE TINKLUOSE

KAS VYKSTA?

Socialiniai tinklai šiandien veikia kaip eismas be aiškių taisyklių:

- nėra realios amžiaus kontrolės;
- nėra „vairuotojo pažymėjimo“ ar pasirengimo naudotis;
- atsakomybė už turinį internete – silpna arba formali;
- kontrolės mechanizmai dažnai pavėluoti.

9 metų vaikai dažnai jau turi paskyras, nors ne visada supranta, kas yra paskyra ir kokias pasekmes ji turi.

VISUOMENĖS POŽIŪRIS (LIETUVA VS. LIUKSEMBURGAS)

Lietuva

- 2024 m. – 70 % mano, kad vaikai iki 10 m. turėtų turėti socialinių tinklų paskyras.
- 2025 m. – 76 % mano, kad turėtų turėti paskyras.

→ Palaikymas didėja.

Liuksemburgas

- 35 % mano, kad vaikai iki 10 m. turėtų turėti paskyras.

→ Palaikymas daugiau nei dvigubai mažesnis nei Lietuvoje.

Išvada: Lietuvoje ankstyvas įsitraukimas į socialinius tinklus laikomas norma dažniau nei kitose ES valstybėse.

NUSIKALSTAMŲ VEIKLŲ AUGIMAS

Kasmet daugėja nusikalstamų veikų, susijusių su pornografinio turinio platinimu, kuriose dalyvauja vis jaunesnio amžiaus vaikai.

Vaikų skaičius pagal amžiaus grupes:

Metai	Iki 8 m.	8–14 m.	14–16 m.
2022 m.	53	135	78
2023 m.	59	130	89
2024 m.	111	220	116

Svarbiausia tendencija:

- Iki 8 metų vaikų skaičius per dvejus metus padvigubėjo (53 → 111).
- 8–14 metų grupėje 2024 m. – 220 atvejų (didžiausia grupė).
- Augimas stebimas visose amžiaus kategorijose.
- Tai rodo ne tik masto augimą, bet ir amžiaus ribos mažėjimą.

SEKSUALINIO TURINIO VARTOJIMAS

30 % vaikų yra naudoję telefoną pornografijai.

- 13 % tai daro kasdien.
- 25 % 13–15 m. vaikų gavo ar matė nepageidaujamą seksualinį turinį telefone.

Papildomai (10–13 m. grupė):

- 80 % mergaičių ir 63 % berniukų yra gavę „nuogo kūno“ turinio be prašymo.
- 46 % mergaičių ir 29 % berniukų buvo siūlyti pinigai už „nudes“.

Tai rodo sisteminį seksualinio spaudimo ir išnaudojimo mastą.

KIŠENINIS POLIMEDIJOS MONSTRAS

Norvegų antropologas Thomas Hylland Eriksen telefoną įvardijo kaip:

„KIŠENINIS POLIMEDIJOS MONSTRAS“.

Tai įrenginys, kuris:

- sujungia visas medijas;
- yra nuolat kišenėje;
- turi neribotą prieigą prie turinio;
- šiandien priklauso beveik visiems mokiniams.

NAUJAS IŠŠŪKIS – DIRBTINIS INTELEKTAS

Telefonuose integruotas DI:

- neturi empatijos;
- nesupranta emocinės būsenos;
- negali atpažinti depresijos ar nuovargio;
- gali skatinti žalingą elgesį;
- leidžia generuoti seksualinio pobūdžio tekstus ir vaizdus.

Tai keičia rizikos mastą ir greitį.

TEISINIAI POKYČIAI EUROPOJE

ES lygmuo

- Įgyvendinamas [Digital Services Act](#).
- Kuriamas tikslus amžiaus nustatymo įrankis.
- [Rengiamas veiksmų planas prieš elektronines patyčias](#).

Nacionaliniai ribojimai (15–16 m.)

- Diskutuojama dėl minimalaus amžiaus, kad pasiekti daugumą socialinių tinklų. Šalys kaip Prancūzija, Australija, Čekija, Ispanija riboja socialinių tinklų amžių iki 15–16 metų –su tikslu amžiaus nustatymo įrankiu tai bus didelis pokytis

PAGALBA IR INFORMACIJA LIETUVOJE:

- Tyrimai ir įsivertinimas: Skaitmeninės etikos centras www.e-etika.lt
- Informacija apie saugumą internete: Draugiškas internetas www.draugiskasinternetas.lt
- Pranešti apie nelegalų turinį: www.svarusinternetas.lt
- Patarimai ir emocinis palaikymas vaikams: Vaikų Linija 116 111 arba www.vaikulinija.lt
- Patarimai tėvams: Tėvų Linija – nemokamas numeris 0 800 900 12
- DNS apsauga namams: Nacionalinis Kibernetinio Saugumo Centras <https://www.nksc.lt/uzkarda.html>
- Tėvų programėlė (Apple) <https://www.apple.com/family-sharing/>
- Tėvų programėlė (Android) <https://familylink.google.com/onboarding/fork>

NAUDINGI RESURSAI:

- Tinklaidė tėvams apie socialinius tinklus:
<https://www.scrolling2death.com/>
- Filmas: "Can't look away"
<https://youtu.be/kSmyNHKMYB4?si=bnhQ9CEsXKUHJ-7a>
- Nevyriausybė organizacija kovojanti prieš priklausomybę nuo ekranų:
<https://wearemama.org/get-involved/>
- Nevyriausybė organizacija skatinanti tėvus duoti vaikams telefonus nuo vyresnio amžiaus:
<https://www.waituntil8th.org/>

Daugiau informacijos
apie saugumą internete
galite rasti:

[Draugiško interneto puslapis](#)

[Better Internet for Kids](#)

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

DRAUGIŠKAS
INTERNETAS

LINEŠA
LIETUVOS NEFORMALIOJO SVIETIMO AGENTŪRA

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomosios įstaigos (HaDEA) požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Hadea negali būti laikoma už juos atsakinga.